

Phẩm 25: HỌC ĐỊA

*Sức dũng mãnh hoàn hảo
Mặt sáng như hoa vàng
Thần tốc nhanh hơn gió
Tự tại dạo khắp nơi.
Đức lớn không thể lường
Điều thuận, năng nhẫn nhục
Phật an trụ giới định
Xin nương về kính lễ.*

*Bước đi thanh thản chẳng nhiễm trần
Đức Ngài vô lượng sở nguyện an
Chẳng ai sánh bằng không chấp trước
Không thể ví dụ, xin quy y.
Phật dùng phương tiện pháp làm cung
Hàng phục tà ma oán, quân địch
Trừ hết trần lao, các cấu uế
Nguyện quy mạng Phật nhất tâm lễ.*

Người tu hành đã đắc Đạo tích, thấy năm dục lạc chung quy đều là vô thường nhưng chẳng thể đoạn hết. Vì sao? Vì vẫn thấy còn niệm vi tế về sắc, thanh, hương, vị.

Bài tụng rằng:

*Đã thành tựu được đạo tích rồi
Trí tuệ hiểu rõ năm dục không
Thấy ai cõi Dục như ngựa nhác
Tâm chẳng đắm sắc vẫn chưa đoạn.*

Ví như gã thiếu niên Phạm chí nọ, ưa sạch sẽ, đi ra phía sau nhà làm bẩn ngón tay, đi đến nói với thợ vàng là ngón tay bị bẩn chẳng sạch, dùng lửa đốt giùm. Thợ vàng can: “Chớ nghĩ như vậy, có cách khác trừ được dơ bẩn này, đó là dùng tro chà xát, dùng nước rửa đi. Nếu ta đốt thì người không thể chịu nổi. Sự đau đớn do lửa chạm vào thân lại càng đau hơn là chà rửa.” Gã thiếu niên Phạm chí nghe nói, liền nổi giận mắng chửi thợ vàng: Đừng lấy lòng mình mà suy lường kẻ khác. Tự mình chẳng thể chịu đựng lại bảo người khác chẳng chịu nổi. Ta không muốn gì hết chỉ vì tay ta bị bẩn nên chẳng dám đi đường, sợ gặp người ta hoặc ta gần người. Thân ta có học căn bản ba kinh và biết sáu nghề, học luận thuyết hiểu rõ điều thích ứng, có khả năng xem vạn vật, phân biệt ý nghĩa của chúng theo thứ tự chương cú; biết ba thứ ánh sáng nơi thiên văn, địa lý; học sáu mươi bốn tướng; biết mạng lộc của người là phú quý hay bần tiện; làm cho ruộng vườn nhà cửa yên ổn; hiểu tiếng của một trăm loài chim; biết trước tai biến; thấy quốc gia kia có nhiều oán tặc muốn làm hại nước này. Ngay khi có tai họa của mặt trời, gió mưa không đúng thời tiết, có sao xấu xuất hiện; người đẹp màu xanh, màu đỏ; phân biệt tướng đàn ông, đàn bà, trâu, ngựa, gà, dê. Biết trước là ngũ cốc bị hạn hán hay lụt lội, tốt hay xấu. Biết sự dời đổi xê dịch của tinh tú; biết sự suy hao nhiều hay ít của hạn hán và lụt lội ấy. Bói xem có lụt lớn cũng như sự phá hoại của nó. Thấy sự biến đổi ra vào của nhật thực và nguyệt thực. Nếu có người mang thai thì phân biệt nam hay nữ; hiểu biết các việc quân pháp chiến đấu; biết suốt cổ kim; thấy rõ vị trí của năm ngôi sao, Hỏa tinh trong mười hai thời, một trăm thời khắc của ngày đêm; có khả năng hiểu

rõ y thuật, biết dùng thuốc để trị lành các bệnh phong, hàn, nhiệt, ghẻ lở nhỏ nhặt; biết quỹ đạo mặt trời, mặt trăng, phát xuất từ đâu và sự biến đổi màu sắc của nó thích hợp với điểm gì như là núi lở, động đất hay sao rơi, và biết các sao sở thuộc để phụng sự Thiên thần. Học thuật của cổ nhân đều có khả năng phân biệt, không có môn nào là không thông. Bói xem sao chổi xuất hiện sẽ có điểm gì. Vì vậy đồ dơ bản dính trên tay ta không để lâu, phải theo lời ta mà trừ bỏ ngón tay dơ ấ y.

Thợ vàng nghe xong, nường kiểm thật đỏ kẹp ngón tay kia, thiếu niên bị nóng đau chẳng thể chịu nổi, đưa ngón tay lên miệng ngậm. Thợ vàng cười lớn bảo thiếu niên: “Người tự khoe khoang mình là thông minh, bác học, quán cổ thông kim, không có gì mà chẳng thông hiểu. Thanh tịnh không lỗi lầm nhưng nay tại sao lại đưa ngón tay dơ bản vào miệng ngậm.” Người thiếu niên đáp: “Khi chưa bị đau thì ngón tay dơ bản, nhưng vừa chạm đến lửa quá đau, liền quên ngón tay bản.” Đạo tích cũng thế, vốn trong đêm dài tập nhiễm vết như ái dục, trong khoảnh khắc muốn xa lìa tình dục. Nhưng vừa thấy sắc đẹp, ý dâm móng khởi. Vì sao? Vì các căn chế ngự còn lỏng lẻo, chưa đắc Định diệt tận.

Bài tụng rằng:

*Đã thấy thói quen của sắc dục
Tuy rõ tính chất đạt Đạo tích
Tâm còn tưởng đẹp vẫn nghe hương
Như sông về biển, dục cũng vậy.*

Khi đắc Đạo tích, tự nghĩ: Thân ta chẳng nên tập thói dâm dục, như những phàm phu khác. Nên cho tình dục là ô uế, ưa thích vô dục, dập tắt sự bùng cháy của dục, tập quán bất tịnh, ngày đêm không bỏ. Người tập như thế dâm, nộ, si giảm dần được đến với đạo, một lần trở lại nhân gian dứt trừ gốc khổ, khi đã được trở lại thì đối với các ái dục không còn móng khởi được thanh tịnh, dâm, nộ, si mỏng nhưng tâm vẫn được đoạn hẳn, nên có sự buồn khổ.

Ví như gã đàn ông có người vợ đẹp, khuôn mặt mịn màng dùng các thứ anh lạc trang điểm thân thể, gã rất yêu thương. Tuy có sắc đẹp như thế nhưng là quỷ dâm chứ chẳng phải là người, chỉ dùng máu thịt người làm thức ăn. Có người mách với người chồng:

–Vợ người là La-sát, ăn thịt uống máu.

Người chồng chẳng tin nhưng người ta nói mãi chuyện ấy nên trong lòng khởi nghi ngờ muốn tìm hiểu. Ban đêm giả vờ nằm ngáy ra tiếng như là ngủ say. Người vợ tưởng là đã ngủ, lén ngồi dậy ra khỏi thành đến bãi tha ma. Người chồng theo dõi đằng sau thấy vợ cởi y phục và đồ trang sức qua một bên. Sắc mặt biến thành xấu xí, miệng hiện răng dài, trên đầu bốc cháy, mắt đỏ như lửa, trông rất dễ sợ đến gần xác người, tay bốc thịt miệng nhai nuốt. Người chồng thấy vậy mới biết vợ mình chẳng phải là người mà là quỷ, liền trở về nhà nằm lại trên giường. Người vợ trở về đến giường chồng nằm, nằm lại như cũ. Người chồng thấy vợ trang nghiêm anh lạc, sắc diện đẹp đẽ, khi ấy lại gần gũi. Giả sử nhớ lại nàng khi ở bãi tha ma ăn nuốt thịt tử thi, tâm liền kinh tởm lòng luôn sợ sệt thì đắc quả Vãng hoàn. Nếu thấy ngoại hình đoan trang đẹp đẽ thì dâm ý móng khởi. Nếu nói là bất tịnh tội lỗi, thì các thứ bất tịnh dâm, nộ, si diệt.

Bài tụng rằng:

*Biến hóa thân người như cởi giáp
Làm hình quỷ dâm đến tha ma*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Ngón vuốt thây chết như ăn cơm
Khi ấy chồng biết là La-sát.*

Người đắc quả Vãng hoàn tâm tự nghĩ: Ta ở trong cõi Dục ba kết đã mỏng, còn lại rất ít mong đạt Thánh đế, thấy vết nhơ ái dục biết khổ, ít vui, chẳng nên theo dục như hàng phàm phu đặt nặng tình dục. Giống như lẩn xanh bu vào tử thi. Ta dùng phương cách gì để trừ dâm, nộ, si khiến diệt hết không còn, đắc thiên dứt hết lậu, nhiên hậu được an ổn như trời Tịnh cư.

Bài tụng rằng:

*Khi đắc quả Vãng hoàn
Tu hành một đời thôi
Thì thấy dục “bất khả”
Tập tánh chưa đoạn hẳn.
Tuy lửa dâm dục cháy
Nhưng chẳng thể hại tâm
Vì khởi quán bất tịnh
Ghét dục như La-sát.*

Ví như có người ở nơi nóng bức chẳng thể chịu nổi tìm quạt để quạt, tìm nước để tắm. Đắc quả Vãng hoàn cũng như vậy, thấy dâm, nộ, si cho là nóng bức, nghĩ cầu đạo Bất hoàn.

Bài tụng rằng:

*Thành hai nẻo kiết tường
Đi đến trừ hẳn dục
Vì đạt thiên vô lậu
Hành động với Phạm thiên.
Thân có các nóng bức
Dùng nước mát để trừ
Đến cầu đạo Bất hoàn
Đạt được thanh lương ấy.*

Bấy giờ, người tu hành khởi quán bất tịnh vĩnh viễn thoát khỏi sắc dục và các dâm, nộ, si, thấy rõ đầu mối khởi diệt của năm ấm diệt tận là định, tri kiến như thể liền dứt năm kiết, không còn ngăn che đắc đạo Bất hoàn, chẳng lại nhân gian vì thoát ái dục, không có các hoạn của quý dâm ngăn ngại.

Bài tụng rằng:

*Để thoát khốn đốn bệnh ái dục
Thường quán bất tịnh, trừ các ám
Vĩnh viễn lìa sợ, khổ được an
Thành đạo Bất hoàn, quả thứ ba.*

Liên đạt sự thanh lương không có nhiệt não. Nếu nhìn sắc dục luôn thấy bất tịnh thì biết là tội lỗi dơ bẩn. Ví như có những khách buồn từ tối đang quá mệt mỏi, đến vào lúc nửa đêm ngày hai mươi chín, tối mù, không có ánh trăng, cửa thành đã đóng vòng quanh bờ tường phía Nam, ở dưới có một vũng nước do trời mưa đọng lại, khách cởi bỏ hành trang dừng bên ao. Thây người chết, gà, chó, voi, thú, các loại rắn trùng... đều có trong nước hoặc chìm hoặc nổi trăm ngàn loài trùng lúc nhúc trong thân, lông tóc bông bênh bao nhiêu thứ rác rưởi, nước dơ ở trong thành đều dồn về đây.

Bài tụng rằng:

*Ví như bên thành có ao lớn
Dơ chẳng dám nhìn, hướng là ống
Khách xa đi đến thành đã đóng
Cùng nhau dừng lại bên ao này.*

Khi ấy, mọi người vì là khách xa chưa từng đến xứ này, nên chẳng biết ắt giáp gì và vì quá mệt mỏi, quá khát nên cởi bỏ y phục nhảy vào tắm rửa, uống nước thỏa thích, no nê mới ra khỏi ao.

Bài tụng rằng:

*Đám người kia mới đến chốn này
Nhảy vào nước tắm trừ nóng bức
Cúng vái thủy thần, uống giải khát
Vì quá mệt nhọc ngủ thiếp đi.*

Sáng dậy sớm, trời gần sáng, hết mệt, tỉnh táo, mới thấy đồ ô uế bất tịnh trong nước. Có kẻ bỏ chạy, nhắm mắt chẳng dám nhìn, có kẻ lại bịt mũi muốn ỏi mưa. Bấy giờ mới biết nước dơ bẩn chẳng sạch.

Bài tụng rằng:

*Đã đắc quả thứ ba
Thấy đục lạt chẳng an
Nhập thiên định, vô hạn
Thấy đục như nước dơ.*

Bấy giờ, người tu hành ưa thiên định, thức tỉnh đối với ái dục, như đám khách buôn kia nhồm tởm nước bất tịnh. Ví như hài nhi tự bốc phân chơi, tuổi tác lớn dần bỏ trò chơi cũ, lại ưa thứ khác; tuổi gần về già bỏ các thú vui, dùng pháp tự vui. Tu hành đã đắc đạo quả Bất hoàn, cũng giống như thế, thấy các thú vui trong năm đường sinh tử như trò đùa trẻ con, lại càng tinh tấn, muốn thoát luân hồi, chẳng mong sinh lại.

Bài tụng rằng:

*Ví như có hài nhi
Ngồi đất vọc phân chơi
Tuổi dần dần lớn lên
Bỏ nó chơi trò khác.
Tu hành cũng như vậy
Cần vượt khỏi ba cõi
Bấy giờ bèn tinh tấn
Thành tựu đủ bốn quả.*

Ví như ở nước xa xôi nọ, có đám khách buôn, từ phương Đông đến, dừng chân tại một khu vườn ngoài thành. Khi ấy, ở trong thành kia có một người siếm nịnh, nhiều mảnh lời, không ai tin, dối làm món ăn uống, hoa hương y phục khác lạ, đến trước người dẫn đường, thăm hỏi sự sinh hoạt ăn ở, nói là chở nhiều, từ xa đến, không còn đường nào khác, đói khát lâu ngày nay mới gặp mặt, xin biếu một ít thức ăn, xin đổi tưởng nhận cho. Vị dẫn đường liền nhận.

Người ấy lại thưa thêm: “Nên vào thành, tôi có ngôi nhà lớn, trong có cung điện đẹp, đầy đủ tiện nghi. Nhà có giếng nước, cầu xí riêng biệt, cây cối thẳng hàng đồ dùng có đủ. Cúi xin Nhân giả chiếu cố vào thành.” Nói những lời dối trá như vậy rồi, liền bỏ

đi.

Bài tụng rằng:

*Có người lòng dối trá
Thấy khách buôn xa đến
Nghênh tiếp vị dẫn đường
Mời ăn rồi nói rằng.
Tôi có một cung điện
Cao lớn rất nguy nga
Người ấy không thành tín
Nói dối rồi bỏ đi.*

Bấy giờ, trong có một vị đại trưởng giả nghe hết những điều người kia nói dối với vị dẫn đường, liền đích thân đi ra nghênh đón, bảo với vị dẫn đường ấy rằng:

–Chớ tin lời người kia mà ở lại nhà ấy, có ao nước dơ bẩn nơi sau nhà, phần uest dơ dáy chảy ra phía trước, vì vậy cho nên không thể nghỉ chân tại đó.

Vị dẫn đường nghe xong đáp:

–Nhà tuy có xú uest nhưng đã có cách trừ như đốt hương, rải hoa.

Bài tụng rằng:

*Trưởng giả lòng thân thiện
Nói với vị dẫn đường
Rằng ở cạnh nhà ấy
Có xú uest bất tịnh.
Vị dẫn đường nghe nói
Liền đáp lại thế này
Tuy hôi, nhưng có cách
Đốt hương, rải các hoa.*

Bấy giờ trưởng giả bảo với vị dẫn đường:

–Lại sẽ gặp tai nạn, các loài trùng độc đều ở trong đó, chúng ăn thịt và uống máu. Nếu chúng đói sẽ chui vào trong bao đựng đồ của các người, cắn nát hành trang.

Vị dẫn đường đáp:

–Ta sẽ cho chúng thức ăn mà chúng thích, để khỏi chui vào đồ vật.

Bài tụng rằng:

*Có nhiều trùng độc ở trong nhà
Chỉ có ăn thịt uống máu thôi
Người dẫn đường đáp lời trưởng giả
Ta sẽ cho những gì chúng thiếu.*

Trưởng giả nói với người dẫn đường:

–Ở bốn góc nhà ấy có bốn con rắn độc, dữ tợn, nguy hại, ưa tranh giành nhau, chẳng thể ở gần, vậy dùng cách gì mà làm yên những con rắn này?

Người dẫn đường đáp:

–Ta biết cách. Rải thuốc, đọc thần chú, khiến chúng không xâm phạm.

Bài tụng rằng:

*Có bốn rắn độc ở trong nhà
Ôm lòng độc ác muốn hại nhau
Dùng rất nhiều thuốc và thần chú*

Trừ được rắn độc quán bên trong

Khi ấy, trưởng giả lại bảo người dẫn đường:

–Lại có nạn lớn, vì tường cũ, nền móng sẽ đổ, bờ tường nghiêng ngã, chẳng thể dựa nương.

Người dẫn đường đáp:

–Nếu có nạn này, ta chẳng thể ở, cũng không có cách khiến tường khỏi đổ. Vì sao? Vì nếu có đổ thì sẽ mất mạng.

Bài tụng rằng:

*Vì nhà cũ rồi sắp ngã đổ
Nếu như sụp xuống, chẳng thể giữ
Người dẫn đường nói với trưởng giả
Có nạn kinh khủng ta chẳng ở.*

Người dẫn đường nghe nói đủ các tai nạn của căn nhà, lại chính mắt chứng kiến, tâm sinh chán nản, chẳng dám ở đó. Vị Bất hoàn cũng như thế, nghe Thế Tôn dạy, biết rõ Thánh đế, chẳng ưa họa hoạn nơi sinh tử xoay vần.

Bài tụng rằng:

*Đã đắc Bất hoàn lìa các khổ
Tu hành cầu vô lượng an ổn
Chẳng một mảy may ưa sinh tử
Như người dẫn đường chẳng trú ngụ.*

Giải thích ví dụ: Ngôi nhà là thân người; nước dơ bẩn, là chín lỗ thường tống ra đồ bất tịnh; nước đầy trùng là trong thân có tám mươi loài trùng thường ăn thịt xương máu, tủy trong thân; đất bằng để xây tường là đồ cứng dướng, cung cấp cho thân để ăn uống; bốn con rắn độc là bốn đại: Địa, thủy, hỏa, phong trong thân; ngôi nhà hư cũ ngày đêm sắp sụp là già, bệnh, chết mà người tu hành ngày đêm nhờ vào phương tiện muốn thoát khỏi các nạn; người dẫn đường là quả Bất hoàn; người tu hành tinh chuyên nghe Thế Tôn dạy, xem ba cõi đều thấy rục rạc; những hình tướng mà mắt quán sát, chung quy đều là vô thường chẳng tránh khỏi rã tan. Ví như người dẫn đường thấy sự nguy hiểm của ngôi nhà lớn.

Bài tụng rằng:

*Loài rắn sẵn chất độc
Ghê sợ chẳng thể gần
Bốn con ở bốn góc
Là bốn đại của thân.
Hư mục muốn ngã đổ
Khi thân có tăng giảm
Thường gặp các khổ não
Già, bệnh, chết đường cùng.
Người dua nịnh trong thành
Dụ cho thiên hữu lậu
Người dấn vào tham dục
Ân ái làm chướng ngại.
Trưởng giả- người giữ giới
Bậc thầy không bị lụy*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Cứu độ người tu hành
Vượt qua các khổ nạn.
Ví như đoàn khách buôn
Trong có người dẫn đường
Phật tử uống cam lồ
Để đắc đạo Vô trước.
Bậc thầy hành giả giảng
Thân khổ, không, vô thường
Quán xét kỹ tam giới
Nhiều động, chẳng an ổn.*

Phải cầu nhất tâm để đạt đến quả vị vô học, kiến đế, không chấp trước.

Bài tụng rằng:

*Phật thương chúng sinh nói
Năng cứu tất cả khổ
Tôi xem các kinh Phật
Thích nói Vô học địa.*

M